

SAN'AT TA'LIMIDA TALABALAR IJODIY QOBILIYATLARINI  
SHAKLLANTIRISHDA INNOVATSION METODLAR**Muzafarova Sanobar Murodullayevna**

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” kafedrası o’qituvchisi

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada san’at ta’limida talabalar ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishda innovatsion metodlar va pedagogik yondashuvlar tahlil qilinadi. Maqolada interfaol mashg’ulotlar, loyiha asosidagi darslar va raqamli texnologiyalar talabalar ijodiy tafakkurini rivojlantirishda qanday samarali ishlatilishi ko’rsatib berilgan. Shuningdek, pedagogik yondashuvlar va metodik vositalar ijodiy faoliyatni rag’batlantirish, kompozitsion fikrlash va vizual tafakkurini oshirishdagi ahamiyati yoritilgan.

**Kalit so’zlar:** san’at ta’limi, ijodiy qobiliyat, innovatsion metodlar, interfaol mashg’ulotlar, loyiha mashg’ulotlari, raqamli texnologiyalar.

San’at ta’limida talabalar ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Talabalar rang, shakl, chiziq va kompozitsiya elementlarini uyg’unlashtirish orqali o’z tasviriy salohiyatini namoyon qiladi. Shu bilan birga, ularning ijodiy tafakkuri, estetik qaror qabul qilish va mustaqil fikrlash ko’nikmalari shakllanadi.

Zamonaviy ta’lim jarayonida innovatsion metodlar, raqamli texnologiyalar va interfaol mashg’ulotlar san’at darslarini yanada samarali qiladi. Flipped classroom (teskarilangan darslar), loyiha asosidagi mashg’ulotlar va interfaol vazifalar talabalarni mustaqil fikrlashga, ijodiy muammolarni hal qilishga va o’z ishini tahlil qilishga rag’batlantiradi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlar akademik qalamtasvir mashg’ulotlarini texnik ko’nikmalar bilan bir qatorda vizual tafakkur va ijodiy qaror qabul qilishni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Maqolada san’at ta’limida talabalar ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishda innovatsion metodlarning ahamiyati, ularni qo’llash usullari va pedagogik yondashuvlar batafsil tahlil qilinadi.

San’at ta’limida talabalar ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda innovatsion metodlar muhim o’rin tutadi. Talabalar rang, shakl, chiziq va kompozitsiya elementlarini uyg’unlashtirish orqali o’z tasviriy salohiyatini namoyon qiladi. Shu jarayonda ular ijodiy tafakkur, estetik qaror qabul qilish va mustaqil fikrlash ko’nikmalarini rivojlantiradi. Shu bois, san’at darslarida innovatsion metodlarni qo’llash talabalar ijodiy salohiyatini oshirishning samarali yo’li hisoblanadi.

Flipped classroom, yoki teskarilangan darslar modeli, talabalarni mustaqil o’rganishga va dars vaqtini amaliy mashg’ulotlarga yo’naltirishga imkon beradi. Bu metod talabalarda ijodiy fikrlash, analitik qaror qabul qilish va o’z ishini baholash ko’nikmalarini shakllantiradi. Masalan, talabalar uyda nazariy materiallarni o’rganib,

dars vaqtida amaliy loyihalarni bajaradi va guruh bo‘lib muammolarni hal qiladi. Bu jarayon ularni mustaqil fikrlashga, ijodiy yechimlar izlashga va birgalikda ishlashga o‘rgatadi.

Loyiha asosidagi mashg‘ulotlar ham ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda samarali hisoblanadi. Talabalar turli mavzular bo‘yicha loyihalar yaratish, kompozitsion yechimlarni sinab ko‘rish va rang kombinatsiyalarini qo‘llash orqali vizual tafakkurini rivojlantiradi. Loyiha jarayoni talabalarni mustaqil qaror qabul qilishga, o‘z ijodiy qarorlarini himoya qilishga va natijalarni tahlil qilishga rag‘batlantiradi. Bu usul kompozitsion tafakkur, rang sezgi va estetik qaror qabul qilishni kuchaytiradi.

Raqamli texnologiyalar san‘at ta‘limida ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning ajralmas qismiga aylangan. Kompyuter grafikasi, virtual studiyalar va interfaol dasturlar yordamida talabalar turli rang, shakl va kompozitsion yechimlarni sinab ko‘rishlari mumkin. Shu bilan birga, raqamli portfellar va onlayn baholash tizimlari talabalarga o‘z ishlarini tahlil qilish, xatolarini aniqlash va natijalarni hujjatlashtirish imkonini beradi. Bu jarayon nafaqat texnik ko‘nikmalar, balki analitik va estetik tafakkurni ham rivojlantiradi.

Interfaol metodlar talabalarni jamoaviy ishlashga va fikr almashishga rag‘batlantiradi. Guruh mashg‘ulotlari orqali talabalar turli yondashuvlar, texnikalar va rang kombinatsiyalarini o‘rganadi, o‘z ishlarini baholaydi va mustaqil ijodiy qarorlar qabul qilishni o‘rganadi. Shu tarzda interfaol mashg‘ulotlar individual va jamoaviy ijodiy salohiyatni rivojlantiradi, talabalarning ijodiy tafakkurini mustahkamlaydi.

Pedagogning roli ham katta ahamiyatga ega. O‘qituvchi talabalarni yo‘naltiruvchi va rag‘batlantiruvchi sifatida ishlaydi, ular o‘z ijodiy qarorlarini mustaqil qabul qilishlari va eksperiment qilishlari uchun sharoit yaratadi. Pedagogning tajribasi va metodik yondashuvi talabalarning ijodiy salohiyatini ochish, ularni yangi texnika va metodlarni sinab ko‘rishga undashda muhimdir.

Psixologik omillar ham ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Talabalar motivatsiyalangan, erkin ijod qilish imkoniga ega va pedagog tomonidan qo‘llab-quvvatlangan bo‘lsa, ularning ijodiy salohiyati sezilarli darajada oshadi. Ijodiy faoliyatni rag‘batlantiruvchi muhit talabalarda original va innovatsion ishlar yaratishga turtki beradi.

Baholash va qayta aloqa tizimi ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish jarayonida muhim hisoblanadi. Talabalar o‘z ishlarini tahlil qilishi, xatolarni aniqlashi va yangi yechimlar izlashi orqali mustaqil fikrlash va ijodiy qaror qabul qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, doimiy feedback va konstruktiv tanqid talabalarning o‘z ustida ishlashga va ijodiy tafakkurini oshirishga yordam beradi.

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, innovatsion metodlar, loyiha mashg‘ulotlari, interfaol darslar va raqamli texnologiyalarni uyg‘un qo‘llash talabalar ijodiy qobiliyatini samarali rivojlantiradi. Shovdirov S.A. (2024) va Ibraimov X. (2023)

tadqiqotlariga ko'ra, bunday usullar kompozitsion fikrlashni, vizual tafakkurini va estetik qaror qabul qilishni sezilarli darajada oshiradi.

Natijada, san'at ta'limida innovatsion metodlarni qo'llash talabalar ijodiy salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Bu jarayon talabalarning texnik ko'nikmalarini, estetik didini va ijodiy qaror qabul qilish qobiliyatini kuchaytiradi hamda ularni zamonaviy san'at muhitida muvaffaqiyatli faoliyat ko'rsatishga tayyorlaydi.

San'at ta'limida talabalar ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishda innovatsion metodlar, interfaol mashg'ulotlar, loyiha asosidagi darslar va raqamli texnologiyalar muhim ahamiyatga ega. Ushbu yondashuvlar talabalarni mustaqil fikrlashga, ijodiy muammolarni hal qilishga va o'z ishini tahlil qilishga rag'batlantiradi.

Pedagogning tajribasi va yo'naltiruvchi roli talabalarni ijodiy salohiyatini ochish, eksperiment qilish va mustaqil qarorlar qabul qilishga undashda asosiy vosita hisoblanadi. Baholash va konstruktiv qayta aloqa tizimi esa talabalarning o'z ishini tahlil qilish, xatolarini aniqlash va yangi yechimlar izlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Natijada, san'at ta'limida innovatsion metodlarni qo'llash talabalarning ijodiy tafakkuri, vizual tasavvuri va estetik qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi hamda ularni zamonaviy san'at muhitida samarali faoliyat ko'rsatishga tayyorlaydi.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar**

1. Shavdirov S.A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – №2. – S. 109–110.
2. Shavdirov S.A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №1. – S. 131–134.
3. Shovdirov S. Analyzing the Sources and Consequences of Atmospheric Pollution: A Case Study of the Navoi Region // E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – T. 587. – S. 02016.
4. Shavdirov S. Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology // AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – T. 3268. – №1. – S. 070035.
5. Shavdirov S.A. O'quvchilarda tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlari // Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan). – 2017. – №6. – S. 15–21.
6. Shovdirov S.A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter Education & Global Study. – 2024. – №1. – S. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – T. 2. – №B10. – S. 192–198.

8. Shavdirov S.A. Izobrazitelnomu i prikladnomu iskusstvu // International Scientific Review of the Problems and Prospects of Modern Science and Education. – 2018. – S. 84–85.
9. Shovdirov S. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O‘QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O‘QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O‘RGATISH // Evraziyskiy jurnal akademicheskikh issledovaniy. – 2023. – T. 3. – №12. – S. 193–196.
10. Baymetov B.B., Shovdirov S.A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in the Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – №3. – S. 60–66.